

INHOUD

Inleiding 7

Hoofdstuk 1

De joden van Antwerpen 9

Buitenlanders, landgenoten, lotgenoten!

De onvermijdelijke emotionele achtergrond 9

Een godsdienst, een volk, een culturele
gemeenschap, een nationaliteit? 12

Joden en (andere) Belgen 16

Een verhaal in vier delen 19

Hoofdstuk 2

Een andere kijk op de vaderlandse geschiedenis 23

Demografische doorbraak 31

Wat willen ze? 36

De holocaust in België 37

Hoofdstuk 3

Van orthodoxen en chassidim 41

Van sabbat tot sabbat 43

Van het Paasfeest tot Poerim: het joodse jaar 46

Uit het Antwerpse taalgebruik: tsietsiet,

talliet, tefilien, mezoeza, koosjer 56

Het chassidisme 58

Hoofdstuk 4

De Antwerpse joodse gemeenschap vandaag 65

De joodse pers 76

Hoofdstuk 5

Assimilatie - Isolatie - Integratie 79

Solidariteit 88

Hoofdstuk 6

Kaddisj 91

Sterven en dood in het jodendom

Le chaïm: voorrang van het leven 92

Stervensbegeleiding 93

Wanneer treedt de dood in? 95

Begrafenisrituelen 96

Het rouwproces 98

Zelfdoding en martelaarschap 100

Leven na de dood 102

Hoofdstuk 7

Waar zoudt gij zonder het jodendom zijn? 105

Joodse componenten in de literatuur in Vlaanderen

Het Oude Testament

(De Hebreeuwse bijbel) 107

Diaspora: de jood als vreemdeling 109

Mechelen - Breendonk - Auschwitz 113

Dichtung und Wahrheit 115

Hoofdstuk 8

Een wandeling door joods Antwerpen 119

Bibliografie 125